

สภาปฏิรูปแห่งชาติ

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

วาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร : การปฏิรูประบบ
การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ชื่อเรื่อง สถาปณัฐรูปแห่งชาติ
วาระปณัฐรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร : การปณัฐรูประบบการประเมิน
ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

เลขประจำหนังสือ ISBN : 978 - 974 - 9614 - 98 - 3

ปีที่พิมพ์ กรกฎาคม ๒๕๕๘

จำนวนหน้า ๓๒ หน้า

จำนวนพิมพ์ ๒,๐๐๐ เล่ม

จัดทำโดย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสถาปณัฐรูปแห่งชาติ
ถนนอุ่ทองใน เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๖๕
โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๗๔

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๑๑๗
โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๑๒๒

คำนำ

สภาปฏิรูปแห่งชาติได้ปฏิบัติภารกิจตามที่กำหนดในมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช ๒๕๕๗ กล่าวคือ “...ศึกษาและเสนอแนะเพื่อให้เกิดการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ ...” นอกจากการวิเคราะห์และกำหนด “วิสัยทัศน์และอนาคตประเทศไทย” สำหรับระยะเวลาประมาณ ๒๐ ปี ในอนาคต เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการกำหนดประเด็น และแนวทางการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ แล้ว สภาปฏิรูปแห่งชาติยังได้ศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อสนเทศ ตลอดจนประมวลความรู้ ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ รวมถึงประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ โดยได้ดำเนินการต่อเนื่อง ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม หยิบยกขึ้นกำหนดเป็นวาระปฏิรูปที่สำคัญ ๆ รวม ๓๗ วาระปฏิรูป และเป็นวาระพัฒนาที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องภายหลังจากการปฏิรูปแล้ว อีก ๖ วาระพัฒนา

วาระปฏิรูปและวาระพัฒนาทั้งหมด ได้ผ่านความเห็นชอบของสภาปฏิรูปแห่งชาติ และได้นำเสนอไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามสมควรต่อไปแล้ว

เอกสารฉบับนี้เป็นประมวลรายงานวาระปฏิรูปที่ ๒๕ เรื่อง การปฏิรูประบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ดำเนินการโดยคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสภาปฏิรูปแห่งชาติได้จัดรวบรวมเพื่อเผยแพร่สำหรับประโยชน์สาธารณะสืบไป

สภาปฏิรูปแห่งชาติ
๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘

สารบัญ

หน้า

คำนำ

รายงานเรื่อง การปฏิรูประบบการประเมินผลกระทบล้างสิ่งแวดล้อม

๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. ประเด็นการปฏิรูป	๖
๓. วิธีการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์	๗
๔. สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์	๘
๕. ข้อเสนอการปฏิรูปและแนวทางการดำเนินการ	๑๖
๖. ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	๒๑
๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามผลลัพธ์	๒๕

ภาคผนวก	คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓๑
	คณะอนุกรรมการปฏิรูประบบการวิเคราะห์ผลกระทบล้างสิ่งแวดล้อม	๓๒

รายงาน

เรื่อง การปฏิรูประบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม*

๑. หลักการและเหตุผล

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment: EIA) เป็นเครื่องมือในการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีการใช้มาตั้งแต่การประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๕ จนถึงปัจจุบัน ตลอดระยะเวลากว่า ๔๐ ปี ได้มีการออกกฎหมายระเบียบเพื่อรองรับเงื่อนไขการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม^๑ อย่างต่อเนื่อง จากเดิมที่ได้กำหนดไว้ ๑๐ ประเภทโครงการ จนถึงปัจจุบันมีประเภทโครงการที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมถึง ๓๖ ประเภทโครงการ และมีการกำหนดให้มีประเภทโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพอีก ๑๑ ประเภทโครงการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๖๗ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ด้วยเหตุที่ว่า การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องมือในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาเพื่อสร้างความยั่งยืนของระบบสิ่งแวดล้อม ระบบสังคม และระบบเศรษฐกิจซึ่งที่ผ่านมาการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของกิจกรรมการพัฒนาตามที่กฎหมายกำหนดมีเฉพาะในระดับโครงการเท่านั้น แต่ดูเหมือนว่ากระบวนการดังกล่าวได้ทำให้ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์สูงขึ้นแต่ยังไม่สามารถทำให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยรวมในพื้นที่ดีขึ้นได้ ทั้งนี้เนื่องด้วยยังมีกิจกรรมการพัฒนาอีกจำนวนมากที่ไม่ได้รับการพิจารณาในเรื่องผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเกิดปัญหาในพื้นที่ นอกจากนี้ เป้าหมายของการพัฒนาต่างๆ ยังไม่มีขีดจำกัดนำไปสู่การทำลายระบบสิ่งแวดล้อมจากสถานการณ์ดังกล่าวในปี ค.ศ. ๑๙๙๒ องค์การสหประชาชาติจึงได้ประกาศแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development) เพื่อให้มีการปกป้องสิ่งแวดล้อม พร้อมกับการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ นำมาซึ่งการบูรณาการเรื่องสิ่งแวดล้อมเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจในทุกๆ โดยใช้การประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) เป็นเครื่องมือการประเมินกิจกรรมการพัฒนา เพื่อศึกษาศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับการพัฒนานั้นๆ โดยมีการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างระบบสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นกระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมในระดับนโยบายและแผน (Policy-EIA) ก่อนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับโครงการ (Project-EIA) ซึ่งในปัจจุบันข้อคิดเห็นดังกล่าวได้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ทั้งนี้ด้วยมีความคิดเห็นพ้องกันว่ากระบวนการในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการที่ผ่าน

* รายงานนี้จัดทำโดยคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยได้ผ่านความเห็นชอบของสภาปฏิรูปแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ และได้นำเสนอคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘

^๑ ในรายงานฉบับนี้ใช้คำว่า “การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม” แทน “การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม” เพื่อให้สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)

^๒ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) เป็นการประเมินระดับยุทธศาสตร์ โดยมีการพิจารณา ๓ ด้านร่วมกัน คือ ยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

มานั้น ไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจในการวางแผนจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพได้ ด้วยเหตุที่ว่า การใช้ EIA ที่ผ่านมาเป็นเพียงการใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับโครงการฯ ที่เกิดขึ้นหลังผ่านกระบวนการตัดสินใจมาแล้วเท่านั้น ซึ่งเป็น การตัดสินใจที่สายไป เนื่องจากจุดมุ่งหมายของแผน/โครงการ ได้ถูกวางไปเรียบร้อยแล้ว และทางเลือกส่วนใหญ่ก็ได้ถูกเลือกในขั้นตอนก่อนหน้าแล้ว ในระหว่างการทำนโยบาย แผน และแผนงาน โดยปราศจากการพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับโครงการ

จะเห็นได้ว่า EIA เป็นเครื่องมือในการจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับโครงการที่ผ่านมานั้น ยังคงประสบกับปัญหาที่จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงและแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบ EIA ของประเทศไทยนั้นยังมีปัญหาในหลายประเด็นที่ยังไม่สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคมและปัญหาที่มีอยู่ได้ คณะกรรมการปฏิรูปรัฐประหารวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สภาปฏิรูปแห่งชาติจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูประบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นกลไกในการประเมินผลกระทบ จัดทำมาตรการลดผลกระทบและการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และลดปัญหาความขัดแย้งของชุมชน พร้อมทั้งจัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการฯ

๑.๑ ปัญหาและสถานการณ์ระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

๑) ปัญหาการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในระดับนโยบาย

จากการพัฒนาในประเทศในอดีต ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญทางเศรษฐกิจ ได้ปรากฏให้เห็นปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและต่อเนื่องไปถึงปัญหาสังคมและสุขภาพตามมา และแม้ว่าประเทศไทยได้ใช้เครื่องมือในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในการป้องกันปัญหาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการไว้ล่วงหน้า แต่การที่กลไกการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องมือในการจัดการระดับโครงการ จึงมีปัญหามลพิษสะสมในระดับพื้นที่อันเนื่องจากปัญหารวมของหลายโครงการในพื้นที่เดียวกัน ตลอดจนยังพบปัญหาในด้านกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาที่สำคัญ เช่น แผนพัฒนาที่สำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ยังไม่ได้มีการบูรณาการด้านสิ่งแวดล้อมเข้ากับการพิจารณาทางด้านเศรษฐกิจอย่างเพียงพอ อันส่งผลกระทบต่อการทำงานในระดับโครงการ เช่น ปัญหาความขัดแย้งในการก่อสร้างโรงไฟฟ้าที่ชุมชนมักจะมีข้อขัดแย้งเกี่ยวกับที่ตั้งโครงการ ตลอดจนการใช้แหล่งพลังงานที่เป็นเชื้อเพลิง การใช้เครื่องมือขั้นสูง คือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) ทั้งนี้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๒ เห็นชอบกับแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ โดยให้หน่วยงานภาครัฐนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและการวางแผนโครงการของหน่วยงานตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวยังไม่ได้เป็นข้อกำหนดทางกฎหมาย และหน่วยงานที่เริ่มนำแนวทางดังกล่าวไปดำเนินการก็ด้วยความตามความสมัครใจ จึงอาจไม่ทันต่อปัญหาที่จะเกิดขึ้น

๒) ปัญหาการจัดการระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับโครงการ (EIA)

ปัจจุบันสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้รับรายงาน EIA ปีละประมาณ ๗๐๐ โครงการ หรือมากกว่า ๒,๐๐๐ฉบับ จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ยังพบปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ เช่น ปัญหาเรื่องคุณภาพรายงาน ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาและขั้นตอนในระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ปัญหาความขัดแย้งจากการพัฒนาโครงการและเกี่ยวเนื่องมาถึงการ

พิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดและการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากโครงการซึ่งยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้ ยังมีสภาพของปัญหาอันเนื่องมาจากปริมาณงานที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก ผนวกกับความคาดหวังจากสังคมที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต้องดำเนินงานภายใต้ข้อจำกัดทั้งในด้านจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอกับงานที่ต้องรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของโครงการพัฒนาและปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นประกอบไปด้วยปัญหาทั้งในด้านการจัดทำรายงานที่รวมถึงปัญหาคุณภาพของผู้ชำนาญการและบริษัทที่ปรึกษา การพิจารณารายงานฯ ของคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (คชก.) ซึ่งมีภาระการพิจารณารายงานที่มีปริมาณมากและในเวลาที่ย่ำแย่ นอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดในการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบ EIA จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและโครงสร้างขององค์กรในปัจจุบันให้สามารถรองรับได้กับความต้องการและคาดหวังของสังคมที่มีต่อประสิทธิภาพของงานในระบบ EIA

๓) ปัญหาการบังคับใช้บทบัญญัติมาตรา ๖๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ตามมาตรา ๖๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้ “ การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษา และประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้ง ได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการ” ซึ่งสาระสำคัญของบทบัญญัติมาตรา ๖๗ วรรคสองนี้ ยังคงปรากฏอยู่ในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... ฉบับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยยังคงหลักการเกี่ยวกับองค์การอิสระไว้เหมือนเดิม

อย่างไรก็ตาม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ ที่ใช้บังคับมาก่อนรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ และยังคงบังคับใช้ในปัจจุบัน ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุมผลกระทบในด้านต่างๆ รวมทั้งด้านสาธารณสุข อาชีวอนามัยอยู่แล้ว อีกทั้งยังกำหนดให้มีกระบวนการ รับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียอยู่แล้วในกระบวนการของการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบฯ โดยเจ้าของโครงการหรือผู้ประกอบการ อีกทั้งการจัดทำรายงาน จะต้องทำโดยผู้ชำนาญการที่ได้รับอนุญาต และรายงานการศึกษาที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการผู้ชำนาญการอีกชั้นหนึ่งก่อนหน่วยงานอนุมัติ/อนุญาตจึงจะพิจารณาอนุญาตให้ดำเนินการได้

การดำเนินการตามมาตรา ๖๗ วรรคสอง ตามที่กล่าวถึง จะเห็นได้ว่ามีเฉพาะประเด็นองค์การอิสระที่ยังไม่มีองค์กรใดมีองค์ประกอบครบเพื่อให้ความเห็นประกอบตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานการให้ความเห็นขององค์การอิสระในโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบ

ต่อชุมชนอย่างรุนแรง พ.ศ. ๒๕๕๓ และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศจัดตั้งองค์การอิสระ เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๓ ต่อมามีการประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และฉบับเพิ่มเติม กำหนดประเภทโครงการและกิจกรรมที่เข้าข่ายที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบรุนแรงไว้ ๑๑ ประเภท ที่จะต้องมีความเห็นของคณะกรรมการองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพประกอบการพิจารณาของหน่วยงานอนุญาต ซึ่งคณะกรรมการองค์การอิสระฯ มีเวลา ๖๐ วันในการพิจารณาให้ความเห็น การให้ความเห็นของคณะกรรมการองค์การอิสระฯ จะมีการแต่งตั้งผู้ชำนาญการที่เชี่ยวชาญ มาร่วมทำงาน มีการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น ลงพื้นที่ และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการทางเทคนิค รวมทั้งการเปิดรับความคิดเห็นผ่านเครื่องมือสื่อสารหลากหลายรูปแบบ ก่อนประมวลความเห็นประกอบโครงการส่งให้ หน่วยงานผู้อนุมัติ/อนุญาต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ที่ผ่านมา การดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรา ๖๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ยังมีประเด็นปัญหาอยู่หลายประการกล่าวคือ

- เจตนารมณ์ ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศจัดตั้งองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพเป็นเพียงการจัดตั้งองค์การเฉพาะกาล เพื่อให้มีคณะกรรมการทำหน้าที่ในระหว่างการเสนอร่างพระราชบัญญัติองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ซึ่งได้มีการร่างและเสนอผ่านตามขั้นตอนจนได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล คณะรัฐมนตรีมิได้ยืนยันร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้

- ภาคธุรกิจเอกชนมีความเห็นว่า การที่ต้องมีความเห็นขององค์การอิสระฯ ประกอบการพิจารณาอนุญาตให้ดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมฯ นั้น เป็นการเพิ่มขั้นตอน เพิ่มระยะเวลา เกิดความซ้ำซ้อนและสร้างความสับสน เนื่องจากกระบวนการการรับฟังความคิดเห็นที่ต้องทำมีหลายครั้งทั้งในระหว่างการศึกษาเพื่อจัดทำรายงานฯ และในกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการองค์การอิสระฯ ทั้งยังทำให้ไทยเสียเปรียบเชิงธุรกิจและการลงทุนในระดับประเทศ

- การให้ความเห็นของคณะกรรมการองค์การอิสระฯ มีลักษณะการให้ความเห็นรายบุคคล โดยไม่มีการสรุปเป็นความเห็นขององค์คณะ

- ยังมีความเห็นว่า การประกาศกำหนดประเภทโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงที่ตายตัวไม่เหมาะสม เพราะ ความเป็นโครงการรุนแรง หรือไม่นั้น ไม่ได้ขึ้นกับประเภทของโครงการเป็นสำคัญแต่เพียงประการเดียว แต่จำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยเงื่อนไขอื่นๆ ประกอบด้วย เช่น ลักษณะโครงการ ขนาด เทคโนโลยีที่ตั้งโครงการ รวมถึงศักยภาพการรองรับของพื้นที่

- เนื่องจากคณะกรรมการองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพจัดตั้งโดยประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี มีสถานะเป็นองค์การอิสระเฉพาะกาล ไม่เป็นนิติบุคคล ไม่มีงบประมาณของ หน่วยงานโดยตรง ต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้ขาดความคล่องตัวในการบริหารและดำเนินการ

- ปัญหาเรื่องการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพของชุมชน เป็นประเด็นที่สำคัญเพราะกระทบกับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยตรง แม้ในพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ จะมีการบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑ กำหนดให้บุคคลหรือคณะบุคคลมีสิทธิร้องขอให้มีการประเมินและมีสิทธิ

ร่วมในกระบวนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพจากนโยบายสาธารณะ และมาตรา ๒๕ (๕) ให้ คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ มีหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการติดตามและ ประเมินผลเกี่ยวกับระบบสุขภาพและผลกระทบด้านสุขภาพ ที่อาจเกิดจากนโยบายสาธารณะ ทั้งระดับ นโยบายและปฏิบัติการ แต่จากเวทีระดมความคิดเห็น ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าปัญหาการประเมินผล กระทบต่อสุขภาพที่สำคัญเนื่องมาจากฐานข้อมูลด้านสุขภาพมีไม่เพียงพอต่อการประเมินผลกระทบ อย่างเป็นระบบ และข้อมูลจากการศึกษาวิจัยที่สามารถนำมาสนับสนุนการประเมินยังมีน้อยมาก ดังนั้น หน่วยงานด้านสุขภาพควรมีการเฝ้าระวังผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพของประชาชนอย่าง ต่อเนื่อง และรายงานผลเพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

- กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียจากโครงการหรือกิจกรรม ประเภทที่เข้าข่ายรุนแรง ๑๑ ประเภท หรือแม้กระทั่งโครงการหรือกิจกรรมตามประกาศฯ ๓๖ ประเภท ก็ตาม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งผู้ประกอบการ ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า แม้จะมีการกำหนดรูปแบบของกระบวนการรับฟังความคิดเห็นชัดเจน แต่ก็ยังคงมีปัญหาในทาง ปฏิบัติ เช่น การกำหนดผู้มีส่วนได้เสียที่มีสิทธิเข้าร่วม กระบวนการ ประชาชนในชุมชนของพื้นที่ โครงการไม่มีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น เพราะมีการตัดสินใจในแผนงานของโครงการล่วงหน้าแล้ว รวมทั้งเทคนิค วิธีการในการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นควรมีความยืดหยุ่นมากขึ้น ให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ เป็นต้น

๔) กระบวนการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรการในรายงานการ ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม(Monitoring Evaluation and Auditing: ME&A)

กระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการต่างๆ ต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ขั้นกำหนดโครงการที่ต้องจัดทำรายงาน (Screening) ขั้นกำหนด ขอบเขตการศึกษา (Scoping) ขั้นการจัดทำรายงาน (Preparation) ขั้นการพิจารณารายงาน (Review) และขั้นการติดตามตรวจสอบ (Monitoring Evaluation and Auditing) ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดขั้นตอนการ ดำเนินงานของระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ได้กำหนดขั้นตอนการ ดำเนินการหลังจากที่รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ผู้ชำนาญการ โดยให้หน่วยงานอนุญาตนำมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และ มาตรการติดตามตรวจสอบที่เสนอไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมไปกำหนดเป็นเงื่อนไข ในการสั่งอนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาต โดยให้ถือว่าเป็นเงื่อนไขที่กำหนดตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย นอกจากนี้ ในปัจจุบันโครงการที่เสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและได้รับความ เห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ได้มี มาตรการกำหนดให้เจ้าของโครงการต้องเสนอรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงาน การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบต่อหน่วยงานอนุญาตและสำนักงาน นโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ซึ่งในการดำเนินงานด้านการติดตาม ตรวจสอบพบปัญหาดังนี้

- หน่วยงานอนุญาตบางแห่งยังไม่ได้นำมาตราการในรายงานไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในการส่งอนุญาต หรือนำไปกำหนดไว้แต่ไม่ครบทุกข้อ เนื่องจากเห็นว่าบางประเด็นไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนด
- เจ้าของโครงการที่ได้รับความเห็นชอบในรายงานบางโครงการ ไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่กำหนดไว้ในรายงาน หรือปฏิบัติไม่ครบ ทำให้ปรากฏปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน
- กรณีโครงการของรัฐ พบว่ามีปัญหาหน่วยงานของรัฐบางแห่งไม่ได้ตั้งงบประมาณรองรับแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และแผนการติดตามตรวจสอบ หรือได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ หรือมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณเพื่อนำไปใช้ในการอื่น
- หน่วยงานอนุญาตและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ มีข้อจำกัดทำให้ไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการของโครงการ และพิจารณารายงานการปฏิบัติตามมาตรการได้ทั้งหมดทุกโครงการ รวมทั้งยังไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มิได้มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบ ให้เจ้าของโครงการต้องจัดทำรายงานการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และยังมิได้มีการกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้จัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบ รวมทั้งการกำกับดูแล การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบแต่อย่างใด

จากสถานการณ์ดังกล่าว คณะอนุกรรมการปฏิรูประบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เห็นว่าระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เป็นเรื่องสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ สมควรได้รับการปฏิรูปเพื่อการปกป้องสิ่งแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคงเพื่อเป็นฐานในการรองรับการพัฒนา ด้านสังคมและเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน สำหรับอนาคตของทุกคน

๒. ประเด็นการปฏิรูป

จากประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังกล่าวมาแล้ว การดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจำเป็นต้องมีการกำหนดประเด็นการศึกษา และกรอบแนวทางในการปฏิรูปให้มีความชัดเจน ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ ๑ ปัญหาการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับนโยบาย ที่จำเป็นต้องมีการบูรณาการสิ่งแวดล้อมสู่นโยบายโดยใช้กระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA)

ประเด็นที่ ๒ ปัญหาการจัดการระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับโครงการ ที่ต้องมีการปรับปรุงระบบการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ประเด็นที่ ๓ ปัญหากระบวนการติดตามตรวจสอบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Monitoring Evaluation and Auditing : ME&A) ที่จำเป็นต้องมีการพัฒนา

๓. วิธีการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ภายใต้คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้ศึกษารวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริง ทำการวิเคราะห์ และสรุปผลการพิจารณา เพื่อจัดทำข้อเสนอการปฏิรูประบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาปฏิรูปแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบ ดังนี้

๑. ทบทวนสถานการณ์ ปัญหาของระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน และความคิดเห็นของแต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๒. ศึกษากฎหมาย ระเบียบ มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- (ร่าง) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ฉบับคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. จัดทำโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ร่าง) พระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. จัดทำโดย คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.)
- พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐
- ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประสานการให้ความเห็นขององค์การอิสระในโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง พ.ศ. ๒๕๕๓
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๖
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประสานงานเพื่อบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๐
- มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๒ และ๓/๒๕๕๔ เกี่ยวกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
- กฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓. กรอบความเห็นร่วมปฏิรูปประเทศไทย ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

๔. เชิญผู้แทนของแต่ละภาคส่วน ได้แก่ องค์กรพัฒนาเอกชน คณะกรรมการองค์การอิสระ
เจ้าของโครงการภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานอนุญาต มาให้ข้อมูลและความคิดเห็นต่อคณะอนุกรรมการ
ปรับปรุงระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

๕. สรุปประเด็นความคิดเห็นของแต่ละภาคส่วนต่อปัญหา และข้อเสนอแนวทางการปฏิรูป
หรือการปรับปรุงระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากแต่ละภาคส่วน และสรุปเป็นประเด็น
ข้อเสนอที่สำคัญ

๖. จัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นในวงกว้าง ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมสารนิเทศ อาคารรัฐสภา โดยเชิญผู้แทนของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง
จำนวน ๑๐๐ คน และครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๘ ณ โรงแรม แกรนด์ เมอร์เคียว กรุงเทพฯ
จำนวน ๒๐๐ คน ได้แก่ คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงาน เจ้าของโครงการทั้งภาครัฐและ
เอกชน นิติบุคคลผู้มีสิทธิทำรายงาน สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
หน่วยงานอนุญาต องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ สถาบันการศึกษาพร้อมทั้งใช้แบบสอบถามสำรวจ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูประบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้สรุปเป็นแนวทาง
การปฏิรูปในเบื้องต้น

๗. จัดทำสรุปแนวทางการปฏิรูปขั้นสุดท้ายและจัดทำรายงานข้อเสนอต่อคณะกรรมการ
ปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ

๔. สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์

จากการรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริง การรับฟังความคิดเห็นและผลการวิเคราะห์ สามารถสรุป
แนวทางการปฏิรูประบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อจัดทำแนวทางการปฏิรูประบบการ
ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ได้ปรากฏผลดังนี้

๔.๑ ประเด็นที่ ๑ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับนโยบาย (SEA)

๑) เห็นควรให้มีการบูรณาการสิ่งแวดล้อมสู่นโยบาย โดยให้การประเมินสิ่งแวดล้อมควบคู่กับ
ด้านเศรษฐกิจและสังคมในระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) ในการ
จัดทำในระดับนโยบาย แผน และแผนงาน ราชสาขาต่างๆ และระดับพื้นที่เพื่อให้มีการพิจารณาถึง
ขีดความสามารถในการรองรับได้ของสิ่งแวดล้อม (Carrying Capacity) เพื่อการพิจารณาทางเลือก
ในการพัฒนาพื้นที่

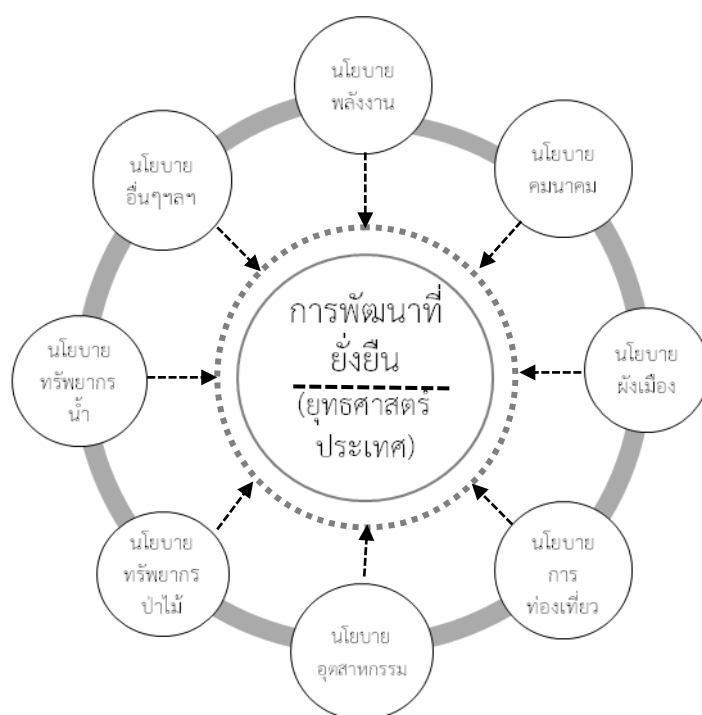
๒) SEA จัดทำโดยหน่วยงานภาครัฐ และต้องดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายๆ
หน่วยงานในขั้นตอนก่อนการจัดทำ EIA ทั้งนี้การพัฒนาระดับโครงการที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ที่ได้มี
การศึกษา SEA ไว้แล้วจะต้องสอดคล้องกับ SEA ของพื้นที่

๓) เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ ของการจัดทำ SEA โดยเฉพาะ
การกำหนดและ/หรือการพิจารณาทางเลือกในการพัฒนา

ทั้งนี้ กระบวนการทำ SEA ที่มีการบูรณาการเรื่องของสิ่งแวดล้อมเข้าสู่นโยบาย ได้มีจุดมุ่งหมาย
เพื่อทำให้สิ่งแวดล้อมของประเทศได้รับการปกป้องจากการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีขีดจำกัด ทั้งจากการ
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งทำให้ประเทศชาติไม่สามารถเดินไปสู่สังคมที่มีความยั่งยืนได้ เปลี่ยนผ่าน

ให้ไปสู่สังคมที่ระบบเศรษฐกิจสามารถพัฒนาได้อย่างสมดุลกับระบบสิ่งแวดล้อม และนอกจากต้องมีการบูรณาการเรื่องสิ่งแวดล้อมในการพัฒนานโยบายและแผนแล้ว เทคนิควิธีการและการวิเคราะห์ของแต่ละองค์กรจะต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน เพื่อนำไปประมวลร่วมกัน เพื่อสร้างฐานข้อมูลที่เป็นต่อการตัดสินใจในการสร้างยุทธศาสตร์ชาติ ที่มีเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน อันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาประเทศร่วมกัน (รูปที่ ๑)

คณะอนุกรรมการฯ ได้มีการพิจารณาข้อคิดเห็นดังกล่าวแล้วได้มีมติเห็นควรให้มีแนวทางการปฏิรูปการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับนโยบาย โดยจำเป็นต้องมีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนดังต่อไปนี้

รูปที่ ๑ ความสัมพันธ์ของนโยบายการพัฒนาและการพัฒนาที่ยั่งยืน

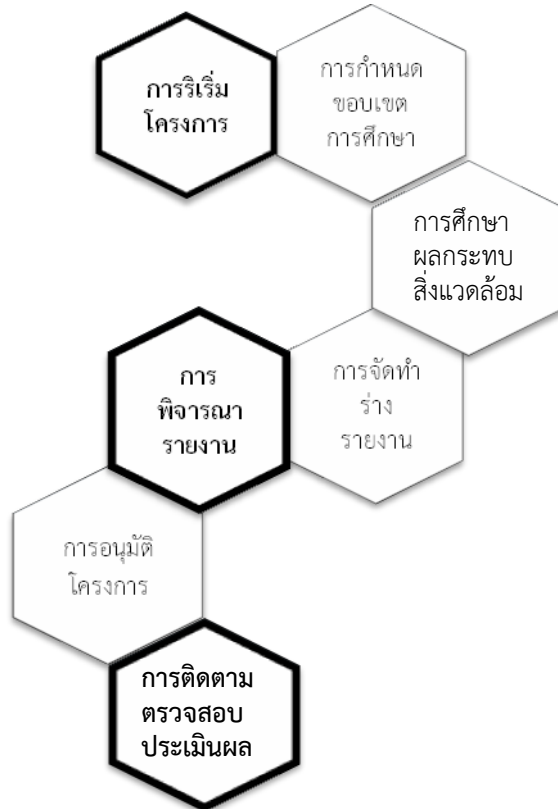
๔.๒ ประเด็นที่ ๒ การจัดการระบบการประเมินผลกระทบในระดับโครงการ (EIA)

๔.๒.๑ การปรับปรุงประสิทธิภาพระบบการจัดทำและการพิจารณารายงานฯ

จากการประมวลผลข้อมูลที่ได้รับทั้งหมด นำมาซึ่งการปรับปรุงภาพรวมทั้งระบบตามขั้นตอนในกระบวนการของการทำรายงาน EIA (รูปที่ ๒) ซึ่งประเด็นสำคัญที่คณะอนุกรรมการฯ ได้มีการพิจารณาแล้วได้มีมติเกี่ยวกับการปรับปรุงประสิทธิภาพระบบการจัดทำและการพิจารณารายงานฯ โดยมีหลักการโดยสรุป ดังนี้

- ให้มีการเพิ่มความโปร่งใส ในกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยการเปิดเผย รายงานที่เสนอสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและ คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (คชก.) เพื่อให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียสามารถตรวจสอบได้
- ให้เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชน ตั้งแต่การริเริ่มโครงการ จนถึงขั้นติดตามตรวจสอบ
- ให้มีการปรับปรุงกระบวนการพิจารณารายงานฯ โดยให้ผู้แทนสถาบันการศึกษาที่จัดการ เรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือสุขภาพ และผู้แทนองค์การ พัฒนาเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพในพื้นที่โครงการ สามารถให้ความเห็นร่วมในการ พิจารณารายงานของ คชก.(กรณีที่เป็นโครงการที่อาจมีผลกระทบอย่างรุนแรง)
- ส่งเสริมวิชาชีพผู้จัดทำรายงาน รวมทั้งมีการควบคุมที่เข้มงวดมากขึ้น โดยใช้กลไกของ พระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการปรับปรุงกฎกระทรวง เกี่ยวกับผู้มีสิทธิทำรายงาน
- มีการเพิ่มกลไกในการติดตามตรวจสอบ (Monitoring Evaluation and Auditing) เพื่อเป็น การประเมินผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหลังโครงการได้ผ่านการพิจารณาเป็นที่เรียบร้อย แล้ว (Post-project Evaluation)รายละเอียดตั้งหัวข้อ ๔.๓

จากหลักการดังกล่าวการเพิ่มประสิทธิภาพใน ๓ ขั้นตอนที่สำคัญ กล่าวคือ ขั้นตอนการริเริ่มโครงการ ขั้นตอนการพิจารณารายงาน และขั้นตอนการติดตามตรวจสอบและประเมินผล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

รูปที่ ๒ ขั้นตอนในกระบวนการของการทำ EIA

๑) การริเริ่มโครงการ(Project Initiation/Project Formulation)

- ให้มีการเปิดเผยข้อมูลรายละเอียดโครงการเบื้องต้น
- โครงการที่จำเป็นต้องทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ต้องแสดงความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ หรือ SEA (ถ้ามี)
- วิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมต่อพื้นที่
- ทำการปรึกษาสาธารณะ (Public Consultation) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและหน่วยงานในพื้นที่ หรือคณะกรรมการระดับจังหวัด
- มีการรับฟังความคิดเห็น สรุปผล และจัดทำฐานข้อมูลผู้แสดงความคิดเห็นเพื่อตอบสนองผู้ให้ความเห็นและประชาชน

๒) การพิจารณารายงาน (Review)

- มีการเปิดเผยรายงานฉบับที่เสนอ สผ. / คชก. พิจารณา
- ให้ผู้แทนสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือสุขภาพ และผู้แทนองค์การพัฒนาเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพในพื้นที่โครงการ สามารถให้ความเห็นร่วมในการพิจารณารายงานของ คชก. (กรณีโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรง)
- เปิดเผยรายงานฉบับที่ คชก. เห็นชอบ
- ให้มีการกำหนดอายุของ EIA หลังจากได้รับความเห็นชอบ ต้องนำไปใช้ประกอบการขออนุมัติ/อนุญาต ภายใน ๕ ปี

๓) การติดตามตรวจสอบและประเมินผล (Monitoring Evaluation and Auditing)

- มีการเพิ่มมาตรการในการตรวจสอบและประเมินผล
- เพิ่มระบบใบอนุญาตผู้จัดทำรายงานติดตามตรวจสอบ
- เพิ่มกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามตรวจสอบ รวมทั้งมีเงินกองทุนในการติดตามตรวจสอบสำหรับแต่ละโครงการ
- เปิดเผยรายงานผลการติดตามตรวจสอบ

๔.๒.๒. แนวทางการปรับปรุงการดำเนินการตามมาตรา ๖๗ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

การให้ความเห็นประกอบของคณะกรรมการองค์การอิสระฯ ในช่วงที่ผ่านมา พบว่ามีโครงการฯ ที่ได้เสนอสู่การพิจารณาของคณะกรรมการฯ ประมาณ ๑๗โครงการ และสามารถเสนอความเห็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตามกำหนด ๖๐ วัน โดยมีการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านและนักวิชาการเข้ามาช่วยพิจารณาให้ความเห็นเพื่อแก้ไขปัญหาในเชิงวิชาการเนื่องจากในแต่ละโครงการหรือกิจกรรมที่เสนอเข้ามาจำเป็นต้องใช้องค์ความรู้เฉพาะด้านที่คณะกรรมการฯอาจไม่มี อย่างไรก็ตามการดำเนินการของคณะกรรมการองค์การอิสระฯ ชุดเฉพาะกาลนั้นได้มีจุดแข็งคือ ได้มีการลงพื้นที่และเปิดเวที/ช่องทางรับฟังความคิดเห็น ในหลากหลายรูปแบบ สามารถสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสีย ได้อย่างกว้างขวาง แต่มีจุดอ่อนที่พบ คือ การเสนอความเห็นที่ส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นความเห็นรายบุคคลของกรรมการฯ ซึ่งบางครั้งทำให้กระบวนการพิจารณา อนุมัติ/อนุญาตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความสับสน

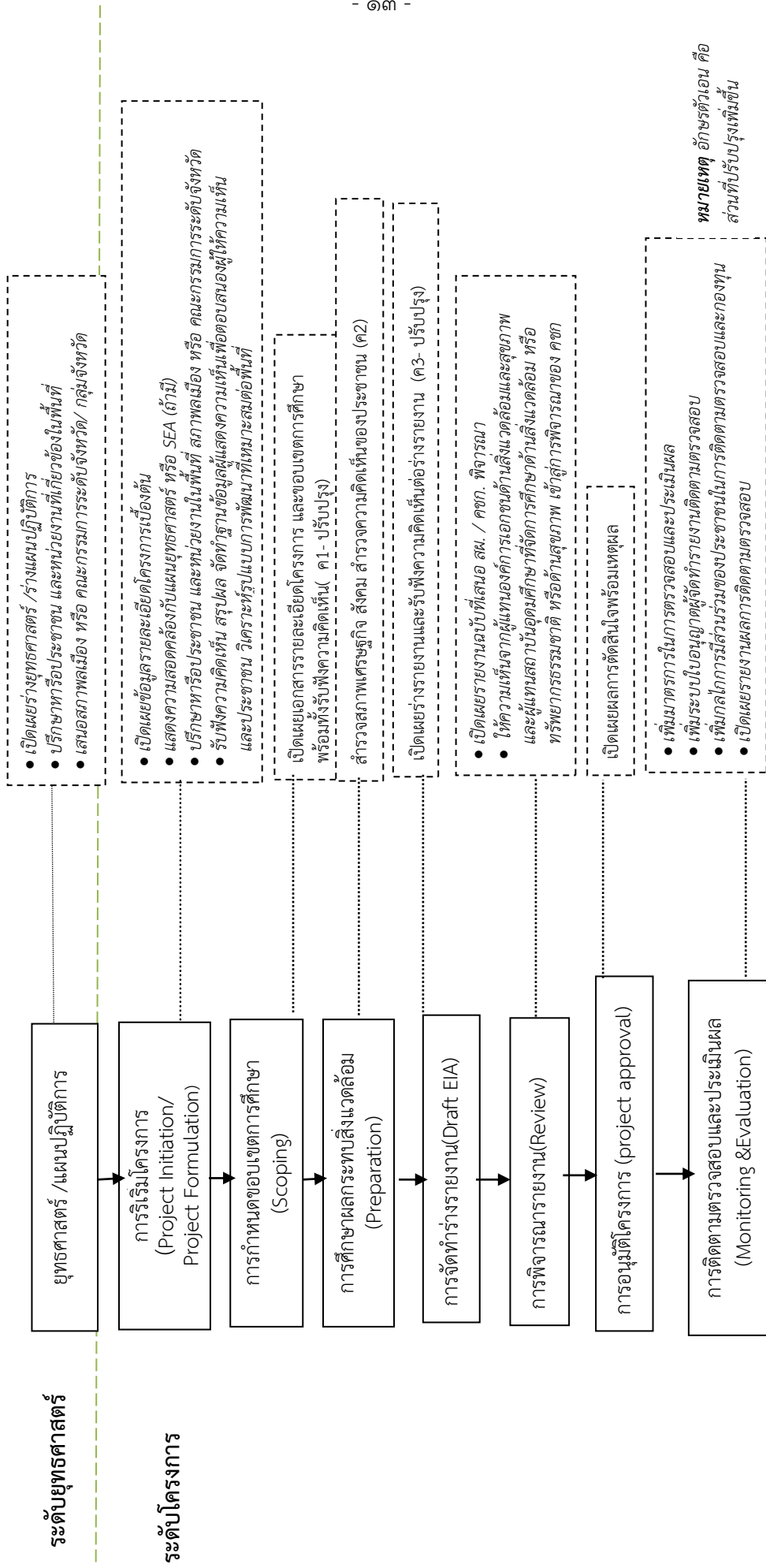
จากการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ ต่อข้อเท็จจริงและความเห็นที่ได้รับ จึงปรากฏผลสรุป เป็น ๒ ทางเลือก ดังนี้

ทางเลือกที่ ๑ บูรณาการภารกิจทำให้ความเห็นประกอบขององค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เข้าสู่กระบวนการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ เพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลา โดยปรับองค์ประกอบของคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้มีการแต่งตั้งผู้แทนจากองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา ที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม หรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือด้านสุขภาพในพื้นที่ตั้งโครงการให้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความเห็นประกอบเป็นรายโครงการเฉพาะในกรณีที่เป็นการศึกษาโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงพร้อมทั้ง ต้องมีการปรับกระบวนการมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ทั้งกระบวนการ โดยให้ประชาชน/ชุมชน/ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นริเริ่มโครงการ จนถึงขั้นติดตามตรวจสอบ เพื่อเป็นไปตามเจตนารมณ์เดิมในมาตรา ๖๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นการปฏิรูปกระบวนการพิจารณาและความเห็นประกอบให้อยู่ในกระบวนการเดียวกัน ซึ่งจะช่วยลดความซ้ำซ้อนของขั้นตอนในกระบวนการพิจารณารายงานให้มีความกระชับ แต่ก็จะทำให้ความเป็นองค์การอิสระเปลี่ยนไปไม่มีสภาพเป็นนิติบุคคล แต่เป็นการกระจายบทบาทส่งลงไปสู่องค์กรในระดับพื้นที่โครงการ อย่างไรก็ตามอาจจะมีปัญหาเกี่ยวกับการสรรหาผู้แทนในพื้นที่โครงการ ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ทางเลือกที่ ๒ เร่งผลักดันให้มีการตราพระราชบัญญัติองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อให้สถานะขององค์การอิสระเป็นนิติบุคคลมีพระราชบัญญัติรองรับ เป็นองค์การที่มีภารกิจหน้าที่ และการบริหารองค์การที่ชัดเจน

จากการพิจารณาทั้ง ๒ ทางเลือก คณะอนุกรรมการฯ มีความเห็นว่า **แนวทางเลือกที่ ๑** มีความเหมาะสม เพราะสามารถตอบสนองเจตนารมณ์ตามมาตรา ๖๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยให้ผู้แทนจากองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา ที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม หรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือด้านสุขภาพในพื้นที่ตั้งโครงการ มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นประกอบเป็นรายโครงการ ซึ่งสามารถลดระยะเวลาขั้นตอนกระบวนการ และค่าใช้จ่าย อีกทั้งข้อคิดเห็นต่างๆ สามารถเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการในการพิจารณารายงานและนำไปสู่การตอบสนองความคิดเห็นของชุมชนได้โดยตรง และมีประสิทธิภาพ

แผนภูมิที่ ๑ การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาโครงการ
(สำหรับโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรง)

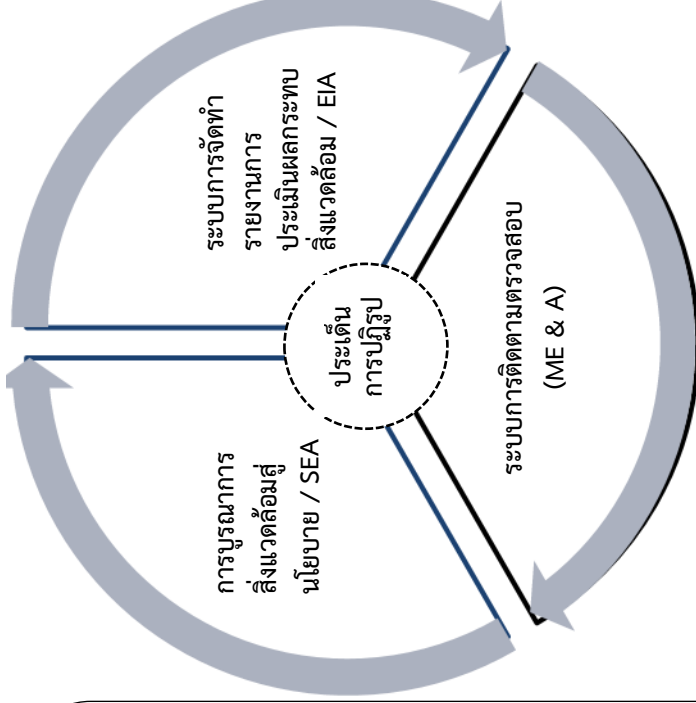
๔.๓ กระบวนการติดตามตรวจสอบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Monitoring Evaluation and Auditing : ME&A)

จากการรับฟังความคิดเห็นพบว่า ที่ประชุมได้มีความเห็นว่าจะควรให้มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบเนื่องจาก สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีเจ้าหน้าที่น้อยมากไม่สามารถดำเนินการได้ควรมีระบบการขึ้นทะเบียน และควบคุมผู้จัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบได้และควรมีกองทุนในการติดตามตรวจสอบและการประกันความเสี่ยง

คณะอนุกรรมการได้มีการพิจารณาข้อคิดเห็นดังกล่าวแล้วได้มีความเห็นโดยสรุป ดังนี้

- ๑) ควรจัดให้มีการจัดตั้งหรือปรับปรุงหน่วยงานขึ้นทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบเนื่องจาก สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเจ้าหน้าที่น้อยมากไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ข้อจำกัดที่เป็นอยู่อย่างในปัจจุบัน
- ๒) การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีหน่วยงานที่เสริมสร้างประสิทธิภาพของระบบด้วย กล่าวคือมีการแก้ไขกฎหมายให้เจ้าของโครงการมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานติดตามตรวจสอบ กำหนดให้มีระบบการขึ้นทะเบียนและควบคุมผู้จัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบ ควรเพิ่มเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามตรวจสอบ และมีเงินกองทุนในการติดตามตรวจสอบ
- ๓) ให้หน่วยงานอนุญาตนำผลจากรายงานการติดตามตรวจสอบ เป็นข้อมูลประกอบการต่ออายุใบอนุญาต

รูปที่ ๓ ประเด็นและแนวทางการปฏิรูป

- ให้มีการบูรณาการสิ่งแวดล้อมสู่นโยบายควบคู่กับการพิจารณาด้านเศรษฐกิจ สังคม โดยใช้กระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment / SEA)
 - จัดให้มีการวางแผนที่สำคัญของประเทศไทย โดยให้ความสำคัญต่อระบบสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นต้องได้รับการปกป้อง ในฐานะเป็นฐานรองรับการพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมอย่างสมดุล และนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้อย่างเป็นรูปธรรม
 - มีการทำให้นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทยครอบคลุมและเป้าหมายที่ชัดเจนสามารถรับเข้าสู่การพัฒนาย่างยั่งยืนได้
 - ให้ประชาชนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและพิจารณาทางเลือกในการพัฒนา ตั้งแต่ขั้นตอนของการวางนโยบาย/แผน/แผนงาน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในระดับ

แนวทางการปฏิรูประดับนโยบาย

- กำหนดให้มีระบบการอนุญาตผู้จัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดในรายงาน EIA
- สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการติดตามตรวจสอบ ทั้งทางด้าน การปรับปรุงโครงสร้างองค์กร จำนวนบุคลากร การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และงบประมาณ
- ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ แนวทางด้านการติดตามตรวจสอบ
- เสริมสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามตรวจสอบ และกองทุนในการติดตามตรวจสอบของแต่ละโครงการ รวมทั้งกลไกการสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการติดตามตรวจสอบให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพตลอดเวลา

แนวทางการปฏิรูปกลไกการติดตามตรวจสอบ

- ปรับระบบการอนุญาตและควบคุมผู้มีสิทธิการทำรายงานให้มีความเข้มงวดเพื่อให้การจัดทำรายงานมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น
- การปรับปรุงขั้นตอนและสร้างการยอมรับของพิจารณาฯ ให้มีมาตรฐานและความเข้มแข็งมากขึ้นโดยการบูรณาการให้มีความเห็นจากผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม หรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือด้านสุขภาพ เข้าสู่กระบวนการพิจารณาฯ ของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ
 - ปฏิรูปกระบวนการรับฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้มีส่วนได้เสียเข้าไปตั้งแต่ขั้นเริ่มโครงการ จนถึงขั้นตอนตรวจสอบ
- เพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านพิจารณาฯ รายงานทั้งทางด้านปรับปรุงโครงสร้างองค์กรด้านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับปริมาณงานการพัฒนาที่ยากอบุคลิก และงบประมาณ โดยเฉพาะค่าตอบแทนคนประเมินการผู้ชำนาญการพิจารณาฯ รายงานภาาวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ
- การปรับปรุงกฎหมายระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี แนวทาง ในด้านการจัดทำและพิจารณาฯ รายงานฯ ให้ยกเลิก หรือขอทางการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ให้เข้าถึง ได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น

แนวทางการปฏิรูประดับโครงการ

๕. ข้อเสนอการปฏิรูปและแนวทางการดำเนินการ

๕.๑ ข้อเสนอกรอบแนวคิดรวบยอดในการปฏิรูป

คณะอนุกรรมการฯ ได้สรุปกรอบแนวคิดหลักและแนวทางในการปฏิรูป (Conceptual Design) ระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการปฏิรูประบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ๓ ประเด็นสำคัญ โดยในแต่ละประเด็นมีแนวทางการปฏิรูปที่ประกอบด้วยประเด็นต่างๆไว้ดังนี้ (รูปที่ ๓)

ข้อเสนอการปฏิรูปที่ ๑ : การบูรณาการสิ่งแวดล้อมสู่นโยบายโดยใช้กระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์(Strategic Environmental Assessment : SEA)

แนวทางในการปฏิรูป

- ๑) ให้มีการบูรณาการประเด็นสิ่งแวดล้อมสู่กระบวนการกำหนดนโยบาย ควบคู่กับด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยใช้กระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือ (Strategic Environmental Assessment: SEA)
- ๒) ให้คณะกรรมการพัฒนาที่ยั่งยืนกำหนดกรอบนโยบาย และหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดทำ SEA เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ๓) ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำ SEA เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และร่วมพิจารณา
- ๔) เมื่อมีการจัดทำ SEA แล้วให้โครงการที่มีความจำเป็นต้องจัดทำ EIA พิจารณาความสอดคล้องกับ SEA นั้นด้วย

ขั้นตอนการดำเนินการ

- ๑) จัดทำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องต้องทำ SEA อย่างเป็นรูปธรรม
- ๒) ปรับปรุงหน้าที่ของคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อให้ครอบคลุมหน้าที่ในด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
- ๓) ปฏิรูประบบฐานข้อมูลและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดทำ SEA โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น (GISDA)
- ๔) ให้มีการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในการ เพิ่มขีดความสามารถขององค์กร (Capacity Building) ที่เกี่ยวข้องโดยการพัฒนาองค์ความรู้ในการจัดการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ แก่หน่วยงานด้านนโยบายและแผนขององค์กรที่เกี่ยวข้อง

ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลาดำเนินการ ข้อ ๑ –๔ ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖ เดือน
SEA ดำเนินการภายในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ – ๒๕๖๐

ข้อเสนอการปฏิรูป ๒ : ระบบการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment: EIA)

แนวทางในการปฏิรูป

๑) ปรับระบบการอนุญาตและควบคุมผู้มีสิทธิทำรายงานให้มีความเข้มงวด เพื่อให้การจัดทำรายงานมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

๒) การปรับปรุงขั้นตอน และสร้างกรอบของการพิจารณารายงานให้มีมาตรฐานและความกระชับมากขึ้น โดยการบูรณาการความเห็นจากผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม หรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือด้านสุขภาพ เข้าสู่การพิจารณาของ คชก. (กรณีโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชน)

- ปฏิรูปองค์ประกอบของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ ที่ทำหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบในรายงานการประเมินผลกระทบฯ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕
- ปฏิรูปบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ครอบคลุมภารกิจที่คาดหวังของคณะกรรมการองค์การอิสระฯ ด้วย(กรณีโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชน)
- ปฏิรูปกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีส่วนได้เสียเข้าไว้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

๓) เพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการพิจารณารายงาน ทั้งทางด้านการปรับปรุงโครงสร้างองค์การด้านการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้เหมาะสมกับปริมาณงาน การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และงบประมาณโดยเฉพาะค่าตอบแทนคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้เหมาะสมกับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ

๔) การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี แนวทาง ในด้านการจัดทำและพิจารณารายงานฯ

๕) เพิ่มกลไก หรือช่องทางการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ให้เข้าถึงได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น

ขั้นตอนการดำเนินการ

๑) ยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศจัดตั้งองค์การอิสระฯ

๒) ปรับแก้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ส่วนที่ ๔ การทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เกี่ยวกับการบูรณาการให้มีความเห็นจากผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม หรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือด้านสุขภาพ เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของ คณะกรรมการผู้ชำนาญการ (กรณีโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชน)

๓) ปรับแก้ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔) ปรับแก้กฎกระทรวง เกี่ยวกับการอนุญาตและการควบคุมผู้มีสิทธิทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และที่เกี่ยวข้อง

๕) การประชุมชี้แจง ผิดอบรม เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะขีดความสามารถขององค์กรที่เกี่ยวข้อง

ระยะเวลาดำเนินการ

จำนวน ๑ - ๒ ปี จากปีงบประมาณ ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐

ข้อเสนอการปฏิรูปที่ ๓ : ระบบการติดตามตรวจสอบและประเมินผล (Monitoring Evaluation and Auditing : ME&A)

แนวทางในการปฏิรูป

๑) กำหนดให้มีระบบการอนุญาตผู้จัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดในรายงาน EIA

๒) เพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการติดตามตรวจสอบ ทั้งทางด้านการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร จำนวนบุคลากร การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ สำหรับโครงการภาครัฐที่ต้องขออนุมัติคณะรัฐมนตรีหากจะมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณให้เสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามขั้นตอน

๓) ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ แนวทาง ด้านการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมรวมทั้งให้มีการนำผลจากการติดตามตรวจสอบไปใช้ในการพิจารณาต่ออายุใบอนุญาตโครงการ หรือนำมาใช้ในการปรับปรุงมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

๔) เสริมสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามตรวจสอบ โดยกำหนดประเภทโครงการที่ต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบและเงินกองทุนติดตามตรวจสอบสำหรับแต่ละโครงการ รวมทั้งการประสานการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕) พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการติดตามตรวจสอบให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพตลอดเวลา

ขั้นตอนการดำเนินการ

๑) ออกกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวกับการอนุญาตผู้จัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดในรายงาน EIA

๒) ปรับแก้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดในรายงาน EIA และอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ รวมทั้งการนำผลจากการติดตามตรวจสอบไปใช้ในการพิจารณาต่ออายุใบอนุญาตโครงการ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามตรวจสอบ โดยกำหนดประเภทโครงการที่ต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบและเงินกองทุนติดตามตรวจสอบสำหรับแต่ละโครงการ

๓) พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

๔) พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ระยะเวลาการดำเนินการ

จำนวน ๑ - ๒ ปี จากปีงบประมาณ ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐

๕.๒. กลไกการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

๕.๒.๑ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้กลไกในการดำเนินงานสามารถไปสู่การปฏิบัติได้ จึงมีความจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ๑) แก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕
- ๒) แก้ไขประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ EIA และการติดตามตรวจสอบ รวมทั้งเงินกองทุนติดตามตรวจสอบสำหรับแต่ละโครงการ
- ๓) แก้ไขกฎกระทรวงเกี่ยวกับผู้มีสิทธิทำรายงาน EIA เพิ่มเติมหลักเกณฑ์ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๔) เพิ่มระบบอนุญาตผู้จัดทำรายงาน monitor ผ่านกลไก พระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๕) กฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ EIA

สำหรับประเด็นการแก้ไข พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

- กำหนดกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นริเริ่มโครงการจนถึงการติดตามตรวจสอบ
- ให้มีการกระจายการพิจารณารายงานบางประเภทไปยังระดับจังหวัด โดยการเสนอรายงานและการแจ้งตอบให้ดำเนินการโดยจังหวัด เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เสนอรายงานและลดระยะเวลา
- ปรับปรุงกลไกการเพิ่มคุณภาพในการจัดทำรายงาน โดยการส่งเสริมวิชาชีพการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการควบคุมจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๕๑
- มีการเก็บค่าธรรมเนียมการพิจารณารายงานส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม และกำหนดให้เงินที่นำเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมดังกล่าว มาใช้สนับสนุนกระบวนการพิจารณารายงานและการติดตามตรวจสอบได้
- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามตรวจสอบและเงินกองทุนติดตามตรวจสอบสำหรับแต่ละโครงการ
- กำหนดอายุของรายงานหลังจากได้รับความเห็นชอบ ต้องนำไปใช้ประกอบการอนุมัติหรือก่อสร้างโครงการ ภายใน ๕ ปี

๕.๒.๒. การปรับปรุงองค์กร

สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานภายใต้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เป็นหน่วยงานหลักซึ่งรับผิดชอบภารกิจด้านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ทำหน้าที่ในการตรวจสอบ และพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและเสนอความเห็นเบื้องต้นต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการ (คชก.) รวมทั้งการพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและติดตามตรวจสอบ มีข้าราชการ ๗๓ คน โดยมี

จำนวนรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของสำนักงานฯ ปีละประมาณ ๗๐๐ โครงการ หรือประมาณ ๒,๐๐๐ ฉบับ จากการวิเคราะห์ห้องครุภัณฑ์ในด้านจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส ภัยคุกคาม (SWOT Analysis) พบว่า **จุดแข็ง**ขององค์กรที่สำคัญ คือ การเป็นหน่วยงานหลักด้านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม มีลักษณะภารกิจเฉพาะไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น เป็นหน่วยงานที่วางระบบหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ และมีบุคลากรที่มีศักยภาพสูง ในส่วน**จุดอ่อน** ที่สำคัญ คือ เรื่องโครงสร้างองค์กรและอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน รองรับภารกิจที่มีปริมาณและขอบเขตที่กว้างขวางขึ้น ทั้งด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและสุขภาพ รวมทั้งงานด้านการติดตามตรวจสอบ ที่มีความจำเป็นต้องให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างมาก ในส่วน**โอกาส** ขององค์กร เห็นว่าถ้ามีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเรื่องการบริหารจัดการองค์กรใหม่ ก็จะทำให้องค์กรไปสู่ความเป็นเลิศได้ แม้จะมี**อุปสรรค** ที่เกี่ยวกับปัจจัยภายนอก เช่น กระแสทุนนิยมที่ทำให้ความตระหนักในการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อยไป แต่อาจแก้ไขได้โดยการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในประเด็นองค์กรด้านการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนี้ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และสมัชชาสุขภาพได้มีข้อเสนอให้มีการตั้งองค์กรขึ้นใหม่เป็นองค์กรอิสระ โดยปรับองค์กรจากสำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเดิม ให้ทำหน้าที่บริหารเงินกองทุนการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งเรียกเก็บเงินจากเจ้าของโครงการ ทำหน้าที่คัดเลือกบริษัทที่ปรึกษาผู้จัดทำรายงาน ทำหน้าที่ตรวจสอบและพิจารณารายงานและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการ (คชก.) ตลอดจนการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการของโครงการ ซึ่งข้อเสนอนี้ คณะอนุกรรมการได้พิจารณาเห็นว่าหากมีการจัดตั้งหน่วยงานกลางที่เป็นอิสระ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยต้องเป็นผู้จัดจ้างบริษัทที่ปรึกษาเป็นผู้ทำการประเมินและเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากเจ้าของโครงการ อาจมีปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างบริษัทที่ปรึกษา ถึงแม้องค์กรอิสระจะไม่ใช่งานภาครัฐและมีลักษณะเป็นองค์กรมหาชน ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีองค์กรใดสามารถออกระเบียบรองรับการจัดซื้อจัดจ้างให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพได้ ดังนั้น หากต้องมีการจัดซื้อจัดจ้างย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของโครงการ เพราะขั้นตอนดังกล่าวมีความล่าช้า หรือหากให้องค์กรอิสระเป็นผู้จัดทำรายงาน โดยมีลักษณะการตั้งทีมที่ปรึกษาเพื่อสำรวจ ลงพื้นที่ การรับฟังความคิดเห็น และสรุปผลการประเมิน แม้จะได้รับ ความเชื่อถือ แต่ย่อมพบอุปสรรคเกี่ยวกับบุคลากรที่ไม่เพียงพอ นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงความโปร่งใส และความรับผิดชอบ (accountability) ขององค์กรกลางที่เป็นอิสระที่จะจัดตั้งขึ้น เนื่องจากเป็นผู้ทำหน้าที่ในการจัดจ้างที่ปรึกษาผู้จัดทำรายงานเอง และเป็นผู้พิจารณารายงานและเสนอความเห็นเบื้องต้น ต่อ คณะกรรมการผู้ชำนาญการเอง อาจทำให้เกิดความขัดแย้งของผลประโยชน์ (conflict of interest) ได้ ดังนั้น อาจจำเป็นต้องใช้ระบบการว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาแบบเดิม แต่ควรปรับโครงสร้างของ คณะกรรมการผู้ชำนาญการหรือ คชก. และทำให้ระบบ EIA ได้รับความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว และควรเพิ่มมาตรการติดตามตรวจสอบให้สัมฤทธิ์ผล

ในเรื่องการปรับโครงสร้างองค์กรด้านการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนี้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้ทำการสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ของสำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในประเด็นความเห็นต่อการปรับแยกสำนักวิเคราะห์ออกจาก สผ. รวมทั้งรูปแบบองค์กรที่เห็นว่าเหมาะสม ผลการสำรวจมีความเห็น พบว่า ส่วนใหญ่เห็นควรแยกสำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ออกจาก สผ.

ทั้งนี้ จากจำนวนผู้ที่เห็นด้วยกับการแยกสำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมออกจาก สผ. พบว่า มีความเห็นต่อรูปแบบขององค์กรที่จะแยกออกโดยส่วนใหญ่เห็นควรจัดรูปแบบองค์กรเป็นส่วนราชการระดับกรมและในปัจจุบัน สผ. อยู่ระหว่างการขอปรับปรุงโครงสร้างสำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยขอแยกเป็น ๒ สำนัก คือสำนักพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และสำนักพัฒนาระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งการขอเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะทำให้สามารถรองรับปริมาณงานและภารกิจที่เพิ่มขึ้นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากการสอบถามความเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่เข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็น จัดโดยคณะอนุกรรมการปฏิรูประบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ทั้ง ๒ ครั้งโดยใช้แบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเพิ่มประสิทธิภาพของสำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงองค์กรโดยยกฐานะสำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานระดับกรม

คณะอนุกรรมการฯ เห็นควรให้มีการดำเนินการ ดังนี้

๑) ให้มีการปรับแยกสำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ออกจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒) รูปแบบขององค์กรจะเป็นรูปแบบของส่วนราชการในระดับกรม หรือหน่วยงานของรัฐที่เป็นอิสระ ที่จัดตั้งโดยการตราพระราชบัญญัติ ทั้งนี้เนื่องจากการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นคำสั่งทางปกครองจึงไม่สามารถตั้งเป็นองค์กรมหาชนได้ ซึ่งควรจะต้องมีการศึกษาการปรับองค์กรโดยละเอียดในขั้นต่อไป

ทั้งนี้ ระยะสั้นเห็นควรสนับสนุนการปรับโครงสร้างภายในของสำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็น ๒ สำนัก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน

๖. ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ

ระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นเครื่องมือและกลไกหลักในการจัดการสิ่งแวดล้อม ที่เมื่อได้รับการแก้ไข จะสามารถดำเนินการขับเคลื่อนให้ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้นั้น คณะอนุกรรมการปฏิรูประบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจึงได้มีการวิเคราะห์และดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ทำให้พบประเด็นที่สามารถปฏิบัติได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม ทันท่วงทีต่อสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลลัพธ์ (Output) ที่ควรจะต้องเกิดขึ้นตามแนวทางการปฏิรูปนั้นๆ จะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นเป้าหมายสูงสุดของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศคือ การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ดังนั้นผลลัพธ์ (Output) ที่คาดว่าจะได้จากแนวทางการปฏิรูป ที่คณะอนุกรรมการปฏิรูประบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้พิจารณาแล้วและได้มีข้อเสนอประเด็นในการปฏิรูปและแนวทางการดำเนินการ ที่นำเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณา ดังนี้

๖.๑ การบูรณาการสิ่งแวดล้อมสู่นโยบายโดยใช้กระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA)

บนพื้นฐานแนวนโยบายแห่งรัฐในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติประเทศ โดยมียุทธศาสตร์ในการปกป้องสิ่งแวดล้อมเพื่อ

ความยั่งยืนของสังคมและเศรษฐกิจด้วยกลไกการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในนโยบายการพัฒนา
ใดๆของภาครัฐและรัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ ที่นับเป็นความจำเป็นสูงสุดต่อความอยู่รอดของประเทศ

การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนให้กับประเทศ
(Environmental Sustainability) ถือเป็นการสร้างยุทธศาสตร์ของชาติที่มีความจำเป็นเพื่อส่งเสริมการ
ปกป้องสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้การทำนโยบายที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้รับการปรับปรุงให้
มีกรอบและเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกันทั้งระบบ และสามารถปรับไปสู่เป้าหมายของความยั่งยืน
ของประเทศในภาพรวมได้อย่างเป็นรูปธรรม ในอันที่จะช่วยสนับสนุนการตัดสินใจอย่างเป็นระบบ โดยมี
จุดหมายเพื่อให้แน่ใจว่าในการทำนโยบายแผนและแผนงานนั้น เรื่องราวของสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน
ได้รับการพิจารณา ด้วยการทำนโยบายดังกล่าวมีลักษณะที่เป็นเครื่องมือที่มีการนำเอาเทคนิคและวิธีการ
ที่เหมาะสมมาใช้ ทำให้การทำนโยบายแผนและแผนงานมีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ร่วมด้วย
นอกจากนั้น ยังทำให้มีกรอบในการตัดสินใจซึ่งทำให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงมี
เป้าหมายที่มีความชัดเจนในการเปลี่ยนแปลงนโยบาย การเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายที่สอดคล้อง และ
การบริหารจัดการที่สามารถนำไปสู่ความยั่งยืนได้ รวมถึงการทำให้สามารถแก้ไขปัญหาความไม่ต่อเนื่อง
ของแผนการพัฒนา อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของนโยบาย เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารหรือ
รัฐบาลได้อย่างเป็นรูปธรรมเมื่อได้รับการรับรองทางกฎหมาย นอกจากนี้ยังส่งผลต่อกระบวนการ
ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับโครงการให้มีความแข็งแกร่งและมีประสิทธิภาพมากขึ้น
การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวโดยรวมจะทำให้การดำเนินงานของภาครัฐได้รับการพัฒนามากขึ้น โดยทำให้
เรื่องที่มีความสำคัญและทางเลือกรูปร่างมาพิจารณาอย่างเป็นระบบดังนั้นผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้จาก
แนวทางการปฏิรูปดังได้กล่าวแล้วในข้อ ๕.๑ มีดังนี้

- ๑) การวางนโยบายแผนที่สำคัญของประเทศ ได้มีการพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็น
ฐานรองรับการพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างสมดุล อันนำไปสู่
เป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ๒) ทำให้นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มีกรอบและเป้าหมายที่ชัดเจน
สามารถปรับเข้าสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนได้
- ๓) ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและพิจารณาทางเลือกในการพัฒนา
ตั้งแต่ขั้นตอนของการวางนโยบาย แผนและแผนงาน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาความขัดแย้ง
ในระดับการพัฒนาโครงการที่จะตามมา

ผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) เป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนให้กับประเทศ (Environmental Sustainability) ถือเป็นการ
สร้างยุทธศาสตร์ของชาติที่มีความจำเป็นเพื่อส่งเสริมการปกป้องสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ๒) เป็นการปรับปรุงการทำนโยบายที่เป็นอยู่ในปัจจุบันให้มีกรอบและเป้าหมายที่ชัดเจน
สอดคล้องกันทั้งระบบ และสามารถปรับไปสู่เป้าหมายของความยั่งยืนของประเทศในภาพรวมได้อย่าง
เป็นรูปธรรม
- ๓) เป็นกระบวนการที่สนับสนุนการตัดสินใจอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดหมายเพื่อให้แน่ใจว่า
ในการทำนโยบายแผน และแผนงานนั้น เรื่องราวของสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนได้รับการพิจารณา

- ๔) เป็นเครื่องมือที่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในการทำนโยบายแผน และแผนงานด้วยการนำเอาเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสมมาใช้
- ๕) ให้กรอบในการตัดสินใจซึ่งทำให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงมีความชัดเจนในการเปลี่ยนแปลงนโยบาย การเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายที่สอดคล้อง และการบริหารจัดการที่สามารถนำไปสู่ความยั่งยืนได้
- ๖) ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาความไม่ต่อเนื่องของแผนการพัฒนาฯ อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของนโยบาย เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารหรือรัฐบาลได้อย่างเป็นรูปธรรมหากได้รับการรับรองทางกฎหมาย
- ๗) สามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการพิจารณาโครงการ ช่วยให้กระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับโครงการมีความแข็งแกร่งและมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- ๘) ทำให้การดำเนินงานของภาครัฐได้รับการพัฒนามากขึ้น โดยทำให้เรื่องที่มีความสำคัญและทางเลือกลูกนำมาพิจารณาอย่างเป็นระบบ

๖.๒ ระบบการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA)

ระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการปรับปรุงจะทำให้โครงการพัฒนาที่สำคัญของประเทศได้รับการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้ล่วงหน้า ลดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อันยากจะเยียวยาแก้ไข และเสียค่าใช้จ่ายที่ไม่คุ้มค่า ส่วนการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรที่เกี่ยวข้องในระบบ รวมทั้งการปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย จะช่วยให้การดำเนินงานด้านการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศควบคู่กับการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อม อันนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ขั้นต้นและในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในการพัฒนาโครงการ ดังนั้น ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้จากแนวทางการปฏิรูปดังได้กล่าวแล้วในข้อ ๕.๑ มีดังนี้

- ๑) เพิ่มคุณภาพในการจัดทำรายงาน
- ๒) สามารถลดระยะเวลาในกระบวนการพิจารณารายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จาก การปรับปรุงขั้นตอน และการเพิ่มประสิทธิภาพองค์กรที่รับผิดชอบ
- ๓) ประชาชนสามารถเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในการพัฒนาโครงการฯ

ผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) โครงการพัฒนาที่สำคัญของประเทศได้รับการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้ล่วงหน้า ลดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อันยากจะเยียวยาแก้ไข และเสียค่าใช้จ่ายที่ไม่คุ้มค่า
- ๒) การเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรที่เกี่ยวข้องในระบบ รวมทั้งการปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย จะช่วยให้การดำเนินงานด้านการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศควบคู่กับการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อม อันนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๓) ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ขั้นต้นจนถึงขั้นติดตามตรวจสอบ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในการพัฒนาโครงการ

๖.๓ ระบบการติดตามตรวจสอบและประเมินผล (Monitoring Evaluation and Auditing : ME&A)

โครงการพัฒนาที่สำคัญของประเทศ มีการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมีการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ ซึ่งจะช่วยในการลดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อันยากจะเยียวยาแก้ไข และเสียค่าใช้จ่ายที่ไม่คุ้มค่า อย่างไรก็ตาม การเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรที่เกี่ยวข้องในระบบ รวมทั้งการปรับปรุงระเบียบกฎหมาย จะช่วยให้การดำเนินงานด้านการติดตามตรวจสอบ การปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศควบคู่กับการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อม อันนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในการพัฒนาโครงการ และการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการติดตามตรวจสอบให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพตลอดเวลาดังนั้น ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้จากแนวทางการปฏิรูปดังได้กล่าวแล้วในข้อ ๕.๑ มีดังนี้

- ๑) ระบบการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการในรายงาน EIA ที่มีประสิทธิภาพ
- ๒) โครงการที่ได้รับความเห็นชอบในรายงาน EIA มีการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้
- ๓) ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากโครงการ
- ๔) ปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน อันเนื่องมาจากโครงการที่ได้รับความเห็นชอบในรายงาน EIA ลดลง

ผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับ

๑) โครงการพัฒนาที่สำคัญของประเทศ มีการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมีการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ ซึ่งจะช่วยในการลดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อันยากจะเยียวยาแก้ไข และเสียค่าใช้จ่ายที่ไม่คุ้มค่า

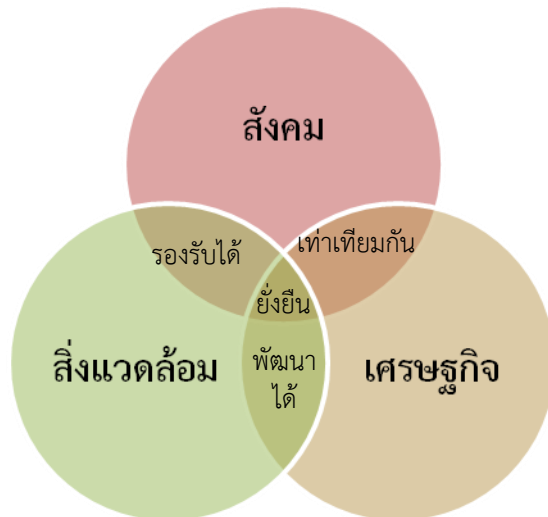
๒) การเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรที่เกี่ยวข้องในระบบ รวมทั้งการปรับปรุงระเบียบกฎหมาย จะช่วยให้การดำเนินงานด้านการติดตามตรวจสอบ การปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศควบคู่กับการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อม

๓) ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในการพัฒนาโครงการ

๔) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการติดตามตรวจสอบให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพตลอดเวลา

๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามผลลัพธ์

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศอันเนื่องมาจากการพัฒนาที่ไร้ขีดจำกัดในปัจจุบันนี้มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ดังนั้น การพัฒนาใดๆ ในปัจจุบันจะดำเนินไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างเป็นรูปธรรมนั้น จำเป็นต้องทำให้นโยบาย แผนที่สำคัญของประเทศได้มีการพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นฐานรองรับการพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจการวางนโยบาย/แผนที่สำคัญของประเทศได้มีการพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นฐานรองรับการพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างสมดุล (รูปที่ ๔) อันนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพราะการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมีกรอบและเป้าหมายที่ชัดเจนสามารถรับเข้าสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและพิจารณาทางเลือกในการพัฒนา ตั้งแต่ขั้นตอนของการวางนโยบายแผนและแผนงาน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในระดับการพัฒนาโครงการที่จะตามมาจากผลลัพธ์ในทุกประเด็นสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

รูปที่ ๔ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของความยั่งยืน

๑) การจัดทำนโยบาย แผนและแผนงานที่สำคัญ ซึ่งรวมทั้งแผนพัฒนารายสาขา และแผนการพัฒนาพื้นที่ ดำเนินการโดยการบูรณาการเรื่องสิ่งแวดล้อม เข้าสู่การพิจารณาร่วมกับการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างสมดุล เพื่อเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

๒) การปรับปรุงกลไกการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับโครงการ โดยเพิ่มโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนา และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ ตั้งแต่ขั้นริเริ่มโครงการและตลอดทุกขั้นตอนในกระบวนการ การสร้างความโปร่งใส และความยอมรับ โดยการเปิดเผยรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การเพิ่มคุณภาพรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การปรับปรุงขั้นตอนและกระบวนการให้มีความกระชับ ชัดเจนยิ่งขึ้น

๓) การพัฒนากลไกการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากโครงการพัฒนาที่ได้รับ ความเห็นชอบในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ

ที่เกี่ยวข้อง กำหนดให้มีระบบการอนุญาตจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบ การเสริมสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามตรวจสอบ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการติดตามตรวจสอบ

๔) การปรับปรุงองค์กรด้านการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้เป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ ภายใต้หลักธรรมาภิบาล

ผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับ

ผลสรุปจากการดำเนินการการปฏิรูปดังกล่าวมาแล้ว จะก่อให้เกิดผลประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาระบบการประเมินผลกระทบของประเทศ รวมทั้งการตัดสินใจใดๆ ที่มีผลต่อความยั่งยืนและมั่นคงของประเทศ นั้นหมายถึงการพัฒนาใดๆจะมีกรอบและเป้าหมายของความยั่งยืนที่ชัดเจนและดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งก็คือผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูประบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้น (รูปที่ ๕)

๑) หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบด้านการจัดทำนโยบาย แผน แผนงาน ที่สำคัญ มีการเตรียมความพร้อมและดำเนินการในการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็กรอบสำหรับการพัฒนาระดับโครงการต่อไป

๒) โครงการพัฒนามีมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า และปัญหาความขัดแย้งจากการพัฒนาโครงการลดลง จากการที่ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่ของตน ตั้งแต่การร่วมรับรู้ข้อมูล ร่วมคิด ร่วมติดตามตรวจสอบ

๓) หน่วยงานเจ้าของโครงการ มีการดำเนินการติดตามตรวจสอบ และควบคุมผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานและตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และประชาชนได้อยู่อาศัยในสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี

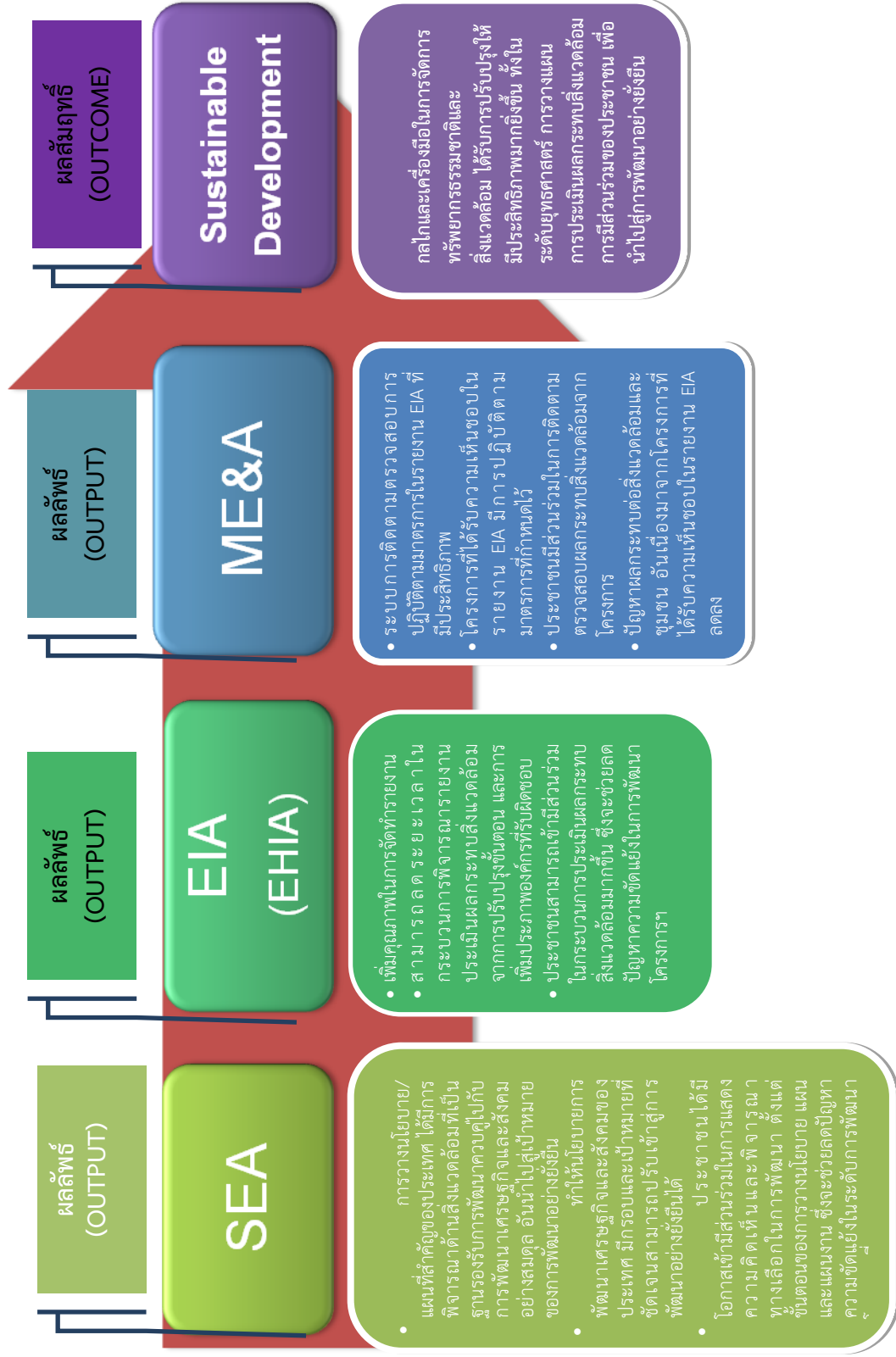
๔) องค์กรที่เกี่ยวข้องด้านการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้รับการส่งเสริม พัฒนาขีดความสามารถ ปรับปรุงองค์กร ให้สามารถรองรับภารกิจที่เปลี่ยนแปลง และนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

กระบวนการในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นกระบวนการที่ต้องมีการพิจารณาเรื่องของสิ่งแวดล้อมในทุกขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่เป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ(รูปที่ ๕) ที่ซึ่งการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจจะต้องอยู่ภายใต้ขีดจำกัดในการรองรับของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เรามีอยู่ซึ่งตัวชี้วัดของความสำเร็จ หรือผลสัมฤทธิ์ที่จะเกิดขึ้นโดยรวมอย่างเป็นรูปธรรมก็คือ

- หลักเกณฑ์ มาตรฐานในการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมในระดับยุทธศาสตร์มีความเป็นรูปธรรม
- มีระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับโครงการอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- ระบบการติดตามตรวจสอบและประเมินผลมีสภาพบังคับตามกฎหมาย นำไปสู่การแก้ไขปัญหาส่งผลให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมทุกระดับตั้งแต่เริ่มต้นอย่างแท้จริง

รูปที่ ๕ ผลลัพธ์ (Output) จากกระบวนการปฏิรูประบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและผลสัมฤทธิ์ (Outcome) สุดท้ายคือการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นปฏิรูป	แนวทางการปฏิรูป	ผลลัพธ์
<p>การบูรณาการสิ่งแวดล้อมสู่นโยบาย (Environmental Policy Integration: EPI)</p>	<p>กำหนดให้นโยบาย/แผน/แผนงาน การพัฒนารายสาขาและ/หรือแผนพัฒนาในพื้นที่เฉพาะที่มีความสำคัญอันอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้มีการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) เพื่อให้มีการพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นฐานรองรับการพัฒนาเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากด้านเศรษฐกิจและสังคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การวางนโยบาย/แผนที่สำคัญของประเทศได้มีการพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นฐานรองรับการพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างสมดุล อันนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ● ทำให้นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมีกรอบและเป้าหมายที่ชัดเจนสามารถปรับเข้าสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ ● ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและพิจารณาทางเลือกในการพัฒนา ตั้งแต่ขั้นตอนของการวางนโยบาย แผน และแผนงาน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในระดับการพัฒนาโครงการที่จะตามมา
<p>การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ปรับระบบการอนุญาตและควบคุมผู้มีสิทธิทำรายงานให้มีความเข้มงวด เพื่อให้การจัดทำรายงานมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ● การปรับปรุงขั้นตอน และสร้างกรอบการพิจารณารายงานให้มีมาตรฐานและความกระชับมากขึ้น ● เพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการพิจารณารายงาน ทั้งทางด้านการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร ด้านการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้เหมาะกับปริมาณงาน การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และงบประมาณ โดยเฉพาะค่าตอบแทนคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้เหมาะสมกับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ ● การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ มติ คณะรัฐมนตรี แนวทางในด้านการจัดทำ 	<ul style="list-style-type: none"> ● เพิ่มคุณภาพในการจัดทำรายงาน ● สามารถลดระยะเวลาในกระบวนการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จากการปรับปรุงขั้นตอน และการเพิ่มประสิทธิภาพองค์กรที่รับผิดชอบ ● ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในการพัฒนาโครงการฯ

	<p>และพิจารณารายงานฯ</p> <ul style="list-style-type: none">● เพิ่มกลไก หรือช่องทางการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ให้เข้าถึงได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น	
<p>การติดตามตรวจสอบและประเมินผล (Monitoring Evaluation & Auditing)</p>	<ul style="list-style-type: none">● กำหนดให้มีระบบการอนุญาตผู้จัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดในรายงาน EIA● สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการติดตามตรวจสอบ ทั้งทางด้านการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร จำนวนบุคลากร การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และงบประมาณ● ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ แนวทางด้านการติดตามตรวจสอบ● เสริมสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามตรวจสอบ รวมทั้งการประสานการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง● พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการติดตามตรวจสอบให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพตลอดเวลา	<ul style="list-style-type: none">● ระบบการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการในรายงาน EIA ที่มีประสิทธิภาพ● โครงการที่ได้รับความเห็นชอบในรายงาน EIA มีการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้● ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากโครงการ● ปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนอันเนื่องมาจากโครงการที่ได้รับความเห็นชอบในรายงาน EIA ลดลง

ภาคผนวก

คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
คณะอนุกรรมการปฏิรูประบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก

คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. นายปราโมทย์ ไม้กลัด	ประธานกรรมการ
๒. ศาสตราจารย์เกียรติคุณตรีังใจ บุรณสมภพ	รองประธานกรรมการ
๓. นางอรพินท์ วงศ์ชุมพิศ	รองประธานกรรมการ
๔. นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์	รองประธานกรรมการ
๕. นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	รองประธานกรรมการ
๖. นายสุวัช สิงห์พันธุ์	รองประธานกรรมการ
๗. นายเกษมสันต์ จิณณาโส	รองประธานกรรมการ
๘. นายธรณ์ อารงนาवासวัสดิ์	โฆษกกรรมการ
๙. นายเกรียงไกร ภูมิเหล่าแจ้ง	กรรมการ
๑๐. นายจรัส สุทธิกุลบุตร	กรรมการ
๑๑. นายชาติ เอียดสกุล	กรรมการ
๑๒. นายณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา	กรรมการ
๑๓. นายดำรงดี พิเดช	กรรมการ
๑๔. นายเดชฤทธิ์ ปัญจะมูล	กรรมการ
๑๕. นายธวัช สุภูมิกุล	กรรมการ
๑๖. พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	กรรมการ
๑๗. นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์	กรรมการ
๑๘. นายประทวน สุทธิอำนาจเดช	กรรมการ
๑๙. นายประเสริฐ ศัลย์วิวรรธน์	กรรมการ
๒๐. นายสุขุมพร ลิ้มไทย	กรรมการ
๒๑. นายอุทัย สอนหลักทรัพย์	กรรมการ
๒๒. รองศาสตราจารย์สุชาติ นวกวงษ์	เลขานุการคณะกรรมการ
๒๓. นายหาญณรงค์ เยาวเลิศ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
๒๔. นางทิฆัมพร กองสอน	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

คณะอนุกรรมการปฏิรูประบบการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๑. นางอรพินท์ วงศ์ชุมพิศ	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายเกษมสันต์ จิณณาโส	รองประธานอนุกรรมการ
๓. นายสุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา	รองประธานอนุกรรมการ
๔. นายณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา	อนุกรรมการ
๕. นายประเสริฐ ศัลย์วิวรรธน์	อนุกรรมการ
๖. นางรัชณี เอมะรุจิ	อนุกรรมการ
๗. นายศิริ จิระพงษ์พันธ์	อนุกรรมการ
๘. นายศุภจิต นาครทรรพ	อนุกรรมการ
๙. นายหาญณรงค์ เยาวเลิศ	อนุกรรมการ
๑๐. นายธรณ์ อารังนาวาสวัสดิ์	อนุกรรมการ
๑๑. นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์	อนุกรรมการ
๑๒. นายคณิพงษ์ แช่วัฒนะ	อนุกรรมการ
๑๓. นายกฤษดาภิรักษ์ แพรัตกุล	อนุกรรมการ
๑๔. นายเดชารัต สุขกำเนิด	อนุกรรมการ
๑๕. นางอินทิรา เอี่ยมฉัตร	เลขานุการคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาอนุกรรมการ

๑. นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์
๒. นายเกรียงไกร ภูมิเหล่าแจ้ง
๓. นายชาติ เอียดสกุล
๔. นายดำรงค์ พิเดช
๕. นางสาวอารงลักษณ์ ลาพิณี
๖. นายปราโมทย์ ไม้กลัด
๗. รองศาสตราจารย์อรพินท์ เอี่ยมศิริ
๘. นางสาวอุไรพรรณ วุฒิสิงห์ชัย